

Bilješka uz djelo nedavno preminulog čudotvorca riječi i polihistora Georgea Steinera (1929. - 2020.)

VELIKI ODGONETAČ TAJNI JEZIK I ČITANJA

Nedavno je, u dobi od 90 godina u Cambridgeu umro George Steiner, književni kritičar i teoretičar, spisatelj i kulturolog, jedan od posljednjih svestranih mislilaca naše epohe. Polihistor, enciklopedist i nesumnjivo intelektualac renesansnih osobnosti kakvog naše, a još manje neka buduća vremena, teško da će više ikada iznjedriti. Bio je to iznimno radoznao i produhovljen čovjek, široke humanističke osviještenosti, koji se u labirintima povijesti ideja samouvjerenost i suverenost kretao i snalazio. Svjestan kako se bavi »poslom« koji nikada ništa, ili malo toga rješava, a zapravo otvara samo nove i nove nepoznanice, da je to veliki put bez kraja, Odiseja, u koju, kada se jednom otisnete, više vam nema povratka kući, Steiner se hrabro upustio u ovu veličanstvenu avanturu i igru koja magnetskom snagom mami i privlači, a istodobno i odbija i čovjeka čini »vječitim melankolikom«.

Zašto razmišljanje rastužuje

Jedna od brojnih Steinerovih knjiga ima naslov »Zašto razmišljanje rastužuje« i u njoj navodi i obrazlaže deset razloga za duboku tugu koju mišljenje kao takvo budi u nama; svaki od tih razloga lucidno, u svom prepoznatljivom, ironično-sarkastičnom stilu (p)opisuje naglašavajući paradoksalnu narav čovjeka kojeg podjednako oblikuju i demonske sile zla, kao i »nepojmljiva hrabrost«, jer su i zlo i sreća kategorije izvan područja razuma. Uvijek ga je fascinirala činjenica kako umjetnost i jezik mogu »humanizirati i normalizirati zlo« i nikako se nije mogao oteti slike da istodobno jedan te isti čovjek uvečer može čitati Goethea ili Rilkea, svirati Bacha ili Schuberta, a ujutro otići u Auschwitz i činiti strašna zla ljudima i sudjelovati u masovnim pokoljima nevinih. Istina, umjetnost u svijet (i)racionalnosti unosi svojevrstan užitak, ali i budi bol okovanu spoznajom, jer uvijek biramo samo ona pitanja na koja možemo naći odgovor. Kroz sva ova stoljeća tzv. civilizacije ograničeni smo grandioznom (ne)moći i tajnom (gramatičke) jezika i što se više udaljavamo od svojih (pred)biblijskih ishodišta, bez obzira koliko istodobno, kroz prostor i vrijeme obogaćivali naš jezik, sve se više gubimo u njegovim dubinama i tišinama. Jezik je autonoman i teži dominaciji; »nepovratno nas tjera da se suočimo s gorkom istinom kako se sve više udaljavamo od predmeta našeg razmišljanja« i upravo smo stoga nepovratno skrenuli s puta istine. Tako »postajemo svjesni kako mišljenje daleko više skriva nego što otkriva«, a Babilon je bio to civilizacijsko raskrižje na kojem smo se izgubili i još se uvijek bezuspješno tražimo.

Eto, stoga mišljenje budi sjetu, ali srećom modusi imaginacije oblikuju podjednaku mjeru i tragičnog i komičnog i u toj se sintezi rada kreativnost kao slabašna, ali jedina moguća brana pred prolaznošću. I upravo u ovim segmentima veličina i privlačnost Steinerova stvaralaštva dolazi do punog izražaja, jer »dubinski osvjetljava sve fenomene naših tragičnih iluzija«, a filozofija i umjetnost su nepregledno groblje svih tih iluzija, to jest »svojevrsan spoj poetskih fascinacija, ali i sirovih, banalnih činjenica«.

(Ne)moć jezika

Također, jedan od razloga (ne)moći jezika su i ideološke zamke u koje (ne)svjesno upadamo i tako postajemo njihovim žrtvama. Drama i tragedija time dostižu svoj vrhunac i dužnost nam je pokušati pronaći put povratka u podnožje Babilonske kule koju smo tako nepromišljeno (raz)gradili. Temelji svekolikog Steinerovog erudicijskog (pre)bogatog štiva

su visoka kultiviranost i rafiniranost njegova izričaja, mudrost, znatiželja, impresivno obrazovanje i savršena informiranost o stvarima kojima se bavi. Ili, kako je to svojedobno napisao jedan od njegovih poklonika, parafraziram ga po sjećanju: »Kada Steiner ne bi bio Steiner, nikada ne bi mogao postati Steinerom«. U vremenima kad je jedino mjerilo vrijednosti nekog teksta citiranost, odnosno opsjednutost akademskim karijerama i materijalnim probitcima, Steinerov staromodan, ali time uzvišeniji način i stil pisanja postaju obrascem intelektualnog poštenja. Njegovi tekstovi ne »vrište« s jumbo plakata: »Pročitaj me!«, već strpljivo čekaju svog čitatelja i nalik su skrivenom Ali-babinom blagu koje (za) bljesne omamljujućom ljepotom tek kada se otkriju i otvore skrivena vrata pećine. Tek tada iščitavanjem stranica od korica do korica njegovih dragocjenih rukopisa spoznajemo kakvo nam je blago ostavio u nasljeđe.

George Steiner rođen je u Parizu (Neuilly sur Seine) 23. travnja 1929. u uglednoj bogatoj židovskoj obitelji, podrijetlom iz Austrije, gdje mu se u Beču rodila starija sestra Ruth. Nedugo nakon što je Hitlerova soldateska pregazila Poljsku i time započeo Drugi svjetski rat, Georgeov otac dr. Frederick Steiner, kao financijski savjetnik francuske vlade, prigodom boravka u SAD-u, od svog je njemačkog prijatelja dobio povjerljivu informaciju kako će nacisti uskoro napasti Francusku i savjetovao mu je, znajući za njegovo židovsko podrijetlo da hitno, što je moguće prije s obitelji napusti Pariz i prebaci se

Uvremenima kad je jedino mjerilo vrijednosti nekog teksta citiranost, odnosno opsjednutost akademskim karijerama i materijalnim probitcima, Steinerov staromodan, ali time uzvišeniji način i stil pisanja postaju obrascem intelektualnog poštenja. Njegovi tekstovi ne »vrište« s jumbo plakata: »Pročitaj me!«, već strpljivo čekaju svog čitatelja i nalik su skrivenom Ali-babinom blagu koje (za) bljesne omamljujućom ljepotom tek kada se otkriju i otvore skrivena vrata pećine. Tek tada iščitavanjem stranica od korica do korica njegovih dragocjenih rukopisa spoznajemo kakvo nam je blago ostavio u nasljeđe. Steiner je zapisao: »Cijeli život pratile su me sjene smrti, antisemitskog izživljavanja i uspomene na holokaust« i upravo su ove činjenice u bitnom odredile njegov život i književni rad

George Steiner

na sigurno, u Ameriku. Frederick ga je poslušao i kako se navodi u svim Steinerovim biografijama, uspio je posljednjim brodom otploviti iz Europe (Genova) i tako se spasiti sigurne smrti. Primjerice, iz liceja koji je George pohađao u Parizu, a u kojem su većinu učenika činili Židovi, izuzev njega, rat je preživio još samo jedan učenik, a svi ostali su skončali u nacističkim logorima smrti. Kasnije je George Steiner zapisao: »Cijeli život pratile su me sjene smrti, antisemitskog izživljavanja i uspomene na holokaust« i upravo su ove činjenice u bitnom odredile njegov život, a napose književni i uopće stvaralački rad.

U njegovom, barem meni najinteresantnijem djelu »Knjige koje nisam napisao« (u nas tiskana kod izdavača TIM press, Zagreb, 2011.), govoreći o Adornu konstatirao je i vlastiti usud, ali i svekolikog židovstva kao takvog. Naime, Adorno je po Steineru formulirao jednu duboku i tipično židovsku maksimu koja glasi: »Nijedan muškarac i nijedna žena koji se osjećaju kod kuće, zapravo nisu kod kuće«, jer židovsko iskustvo progona, pogroma i dijasporu poprima determinirajuću ulogu. Židovi, biblijskim prokletstvom izabranosti i egzodusu žele ostvariti »neki oblik povratka kući«, ali limb u kojem su se našli ne nudi im nikakvo rješenje. Vječiti Žid i lutanje su slika njihova života, a povratak u domovinu, u Jeruzalem, više je privremenost u trajanju negoli konačno rješenje.

Autor više od 30 knjiga

Georgeov otac je bio uvjeren, a to je uvjerenje prenio i na svoju djecu, kako su Židovi kao vječiti bezdomnici stalno ugroženi bilo gdje da se nalaze na ovom našem svijetu i stoga je inzistirao na širokom obrazovanju svoje djece, posebice znanju jezika, jer to je osnovno sredstvo integracije, budu li prisiljeni napustiti staro i potražiti novo mjesto prebivališta. George je tako već u mladosti savršeno ovladao francuskim, engleskim i njemačkim jezikom, ali se tijekom cijelog života, u kulturološkom smislu, osjećao pripadnikom francuskog duhovnog nasljeđa. Slično kako i njegova majka Elsa, razgovarajući u obitelji, George bi započinjao rečenicu na jednom, a završavao na drugom jeziku. Kada mu je bilo šest godina, otac ga je naučio starogrčki kako bi u originalu mogao čitati »Ilijadu«. Po dolasku u Ameriku (državljanstvo je stekao

1944.) diplomirao je na sveučilištu u Chicagu, magistrirao je na Harvardu, a 1955. doktorirao je na Oxfordu (Balliol College), gdje su mu prvotno (1951.) odbili doktorsku disertaciju. Nakon toga se i oženio Amerikankom litavskog podrijetla Zalom Shalom (bavila se teatrologijom) s kojom je imao dvoje djece, sina Daniela i kći Deborah, koji su oboje stekli ugled u američkom znanstvenom svijetu. Predavao je na brojnim sveučilištima diljem svijeta, počeo je u Princetonu, dugo vremena je proveo u Cambridgeu (Churchill College), da bi od 1974. do umirovljenja (1991.) predavao englesku i komparativnu književnost na sveučilištu u Genevi.

Istodobno, redovito je pisao kritike i kolumne u najprestižnijim svjetskim glasilima (The New Yorker i Times Literary Supplement). Napisao je više od 30 knjiga; prvu je objavio 1950. i naslovio ju je »Tolstoj ili Dostojevski«, a potom su uslijedile i ostale poput danas kultne knjige »Smrt tragedije« (u nas ju je prevela Giga Gračan), a spomenut ću, uz već navedene, samo one najvažnije: »Jezik i šutnja«, »Poslije Babilona, aspekti jezika i prevođenja«, »Errata, propitani život« (u nas objavljena također u prijevodu Gige Gračan) i »Gramatika stvaranja«. Za svoj rad Steiner je primio brojna priznanja i počasne doktorate, ali njemu je bilo posebno važno kad je 1984. proglašen vitezom Legije časti. Steinerova djela imala su značajan utjecaj na književnost i kulturu našeg vremena; njegovi eseji, studije, kritike... u pravilu su se bavili istraživanjem »najdubljih korijena i izvora ljudske potrebe za umjetničkim stvaralaštvom«, odnosno propitivanjem smisla pisanja, govora i jezika, a sve svoje čitatelje (od kojih su mnogi bili izrazito skeptični prema njegovim

tezama), usprkos svemu zadržavao je originalnim postavkama kojima je kao po klavijaturi svjetske kulture i civilizacije savršeno elegantno, ali i s majstorskim umijećem komponirao svoja djela. U tom pogledu, dijalektika mu je kao kretanje duha kroz suprotnosti (pro et contra stavovi) bila metoda kojoj nije robovao, ali kojom se briljantno služio, pa čak i onda kada bi jednostrano ili pristrano iznosio stavove.

Zabrane prijevoda

Kad bi i griješio, činio je to »graci-ozno i snažno«. Međutim, svi prigovori zbog navodnog »visokoparnog mandarinstva« koji su mu bili upućivani, više su bili izraz ljubomore i zlobe, jer je svoje provokativne stavove hrabro iznosio, ne vodeći računa o osporavanjima i javnim prozivanjima kako time, skandalizirajući javnost, želi skrenuti pozornost na sebe i svoje djelo. Primjerice, romanom »Prijevoz A. H. u San Cristobal« (objavljen 1981.), u kojem govori o Hitleru koji se svršetkom rata skriva u prašumama Amazone, izazvao je veliku pozornost kritike i prosvjede, ne samo kulturne javnosti, posebice nakon što je u Londonu bio insceniran na kazališnim daskama. Steiner se sukladno svom načinu pisanja (u) pitao: »Bi li uopće Židovima bilo moguće vratiti se u Palestinu i oformiti Izrael, bez tragedije holokausta«, što je mnogima zvučalo krajnje heretično i bogohulno. Interesantno je napomenuti da je Steiner zabranio prijevod ovog romana na njemački i hebrejski jezik, a kada je, prije nekoliko godina aglini i upućeni urednik izdavač TIM-pressa Hašim Bahtijari (u čijoj su nakladi objavljeni prijevodi Steinerovih djela »Knjige koje nisam napisao« i »U zamku Modrobradog«, obje u prijevodu Gige Gračan) od njega zatražio autorska prava za prijevod spomenutog romana, dobio je kratak i jasan, ali odlučno niječan odgovor, bez ikakvih daljnjih obrazloženja. Dakle, Steiner je proširio zabranu prijevoda i na hrvatski jezik, a vjerujem kako onome tko to želi stvarno znati nije nikakva tajna zašto. Zlo Jasenovca i ustaški zločini u kartografiji holokausta, nažalost, zauzimaju značajno mjesto, ali za ovu odluku još je bila važnija atmosfera koja već dugo u nas vlada, gdje se ovi zločini sustavno ignoriraju, a u dobroj mjeri i relativiziraju, što je Steineru bilo i više nego odiozno i neprihvatljivo.

»Knjige koje nisam napisao« Steiner je tiskao 2008. (kad mu je bilo 78 godina) i ovi eseji čine reprezentativni obrazac svega onoga što bi se moglo nazvati summa steineriana. Prijevod ove, ali i ostalih Steinerovih knjiga prava su avantura, jer njegov autorski rječnik iznimno je bogat, polifon, u sebi nosi specifične stilске varijante »gipkosti i rastezljivosti«, tako da u njegovim rečenicama gotovo da i nema banalnosti, a brojne su metafore često složene i komplicirane. Međutim, prevoditeljica Giga Gračan kao vrsna poznavateljica Steinerova djela i kao (vele)majstora prevoditeljskog zanata, svjesna svih ograničenosti vlastitog jezika, nadahnuto je uspjela prebroditi i

izbjeci sve moguće nejasnoće, nerazgovjetnosti i nezgrapnosti. Steinerovo djelo »Knjige koje nisam napisao« je »idealistički uzvišeni otisak apokrifnog«, i uz malo pretjerivanja mogli bi ga nazvati novodobnom knjigom nad knjigama. Nakon čitanja ovih eseja možemo u punini shvatiti moć privlačnosti »erosa mudrosti« i poniranja u skrivene slojeve ljudske umnosti (ukradene od božanskog), a koju jezik uspijeva tek fragmentarno pretvoriti u rečenice.

Magija pisanja

Magiju pisanja, tvrdi Steiner, prati i magija čitanja; samog je sebe volio vidjeti i smatrati »učiteljem čitanja« (to je »priznanje« tražio i od drugih), a kao jedan od najvećih poznavatelja povijesti književnosti od antike do danas, uvodio nas je u svijet uzvišene ljepote, ali i tragične uzaludnosti imaginacija, tražeći rješenje zagonetke čovjekova svijeta i vremena. To neuhvatljivo, rekao bih barokno bogatstvo i raznolikost Steinerovih refleksija, maksimalno je došlo do izražaja upravo u esejima ukoričenim u »Knjige koje nisam napisao«. U propitivanju zašto o nečemu što ga je intrigiralo, što je želio napisati, što je mislio da mora napisati, a nikada nije napisao, čini mi se da sam pronašao pravi, ali »jednostavan« odgovor, koji u vlastitoj interpretaciji iznosim »njegovim« riječima: »Najbolje su knjige upravo one koje nisam napisao zato jer nisu, a možda su mogle suštinski djelovati na čovjeka da mijenja sebe i svoj svijet; one napisane već su »odigrale« svoje i ako su unosile svjetlo u tamu naše civilizacije odavno su se ugasile, te nakon njih ostalo je sve kao i prije, ako ne i gore«.

U uvodnom eseju (naslovljenom »Kinezerija«) »nenapisanih knjiga« Steiner pomno analizira rad i djelo genijalnog britanskog biokemičara, akademika i profesora u Cambridgeu Josepha Needhama, koji je svjetsku slavu stekao kao sinolog, odnosno kao veliki kroničar i sistematičar kineske znanosti. Interesantna je činjenica da je Needham kineski naučio tek s nepunih 40 godina, ali je najdublje (i od svih zapadnjaka, pa i samih Kineza) u svom monumentalnom djelu »Science and Civilization in China« (30 debelih tomova), ušao u tajne naroda i duha koji je daleko prije Europljana učinio ogromne iskorake u razvoju znanosti, tehnologije, filozofije i umjetnosti. Iako se može u Steinerovom pismu pronaći i određena nota sarkazma, kada piše o Needhamu kao deklariranom marksistu i kada mu prigovara što ponekad iskače iz historiografije i služi se beletrističkim izričajem, on u njemu vidi neponovljivu i originalnu osobu zadržavajućih sposobnosti koja raspolaže istodobno snagom fantazije jednog Jorge Luisa Borgesa, ali i artističkom sistematičnošću nalik Proustovom »Traganju za izgubljenim vremenom«.

Učitelj čitanja

Drugi esej (»Invidia«) bavi se fenomenima zavisti i posvećen je nepriznatom renesansnom velikanu Francescu de Stabiliu (alias Cecco d'Ascoli), enciklopedistu, pjesniku i profesoru astrologije na sveučilištu u Bologni, ali i heretiku koji je 1327. bio spaljen zbog svojih ideja i čije je djelo tako, usprkos velikom talentu, ostalo u sjeni još većeg genija Dantea Alighierija i njegove »Božanstvene komedije«. Ujedno, ova je epizoda Steineru poslužila da pokaže odnos učitelja i učenika, vječitu dramu situacije kada učitelj spozna da ga je učenik nadvisio. Za svakog učitelja to je ujedno najveća pobjeda i najgori poraz. Sve te napetosti koje vladaju u takvom odnosu, zavist koja se ne može suzbiti, već samo prikriti, Steiner je s puno akribije oslikao, ukazujući kako se vremena mijenjaju, ali ljudi ostaju vječito isti.

Svakako središnje mjesto u »nenapisanim knjigama« zauzima poglavje naslovljeno »Cion« u kojem se na osebujan način bavio temom

židovstva, koja za njega ima osobit značaj. Tvrdi: u onoj mjeri u kojoj židovskoj kulturi pripadaju Maimonides ili Franz Kafka, na isti način u njoj ima mjesta i za gangstere iz Odeze ili sportaše, poput slavnog boksača Maxa Baera. U zaključku ovih razmatranja Steiner tvrdi kako antisemitizam ni izdaleka nije mrtav, ali da se podjednako i izraelski narod mora, usprkos neprijateljstvu arapskog svijeta »normalizirati«, ili će ga politički nacionalizam odvesti na stranputice ekstremizma od kojeg se sam brani.

Kao »učitelj čitanja«, te kao nastavnik s velikim iskustvom i poznavanjem specifičnosti velikih svjetskih sveučilišta (na kojima je i sam predavao), on u eseju »Smisao semestra« postavlja radikalnu tezu: što se tiče razine znanja (stranih) jezika i sveopće obrazovanosti, u sam vrh stavlja srednjoeuropska sveučilišna središta kao što su Prag i Budimpešta, ali se slaže s Tony Judtom kako niti jedna akademska institucija u svijetu nije dorasla francuskoj Ecole normale superieure. Američka sveučilišta usprkos nesumnjivim kompetencijama, mnoštvu nobelovaca i velikoj znanstvenoj konjunkturi, pate od doze provincijalnog elitizma jer naglašavaju imperativ tržišne i političke fragmentiranosti, a zapostavljaju kompleksno razumijevanje čovjeka i svijeta. Steiner slično Christopheru Laschu (»Kultura narcizma«) i Konradu Paulu Liessenu (»Teorija neobrazovanosti«) kritizira »odustajanje od pronalaženja humanosti u čovjeku«, a ujedno on predlaže i vlastiti okvir obrazovnog kvadriruma; trebali bi ga činiti matematika, glazba, arhitektura i molekularna biologija, kao i kompleks znanosti o čovjeku. Razvidna je njegova okrenutost i fascinacija Europom, a iz zabrinutosti za budućnost Europe, kao uvjereni zagovornik europskog jedinstva napisao je i objavio sjajnu knjižicu naslovljenu »Ideja Europe« (dostupna i u hrvatskom prijevodu).

Deklarirani atelist

U završnim esejima »Knjige koje nisam napisao« (»O čovjeku i zvijeri« i »Petitio principii«) bavi se intrigantnim pitanjima o Bogu; iako deklarirani atelist, smatra kako ga takav pristup ograničava, jer ne doseže razinu poetskog majstorstva, odnosno nedostaje mu transcendentnosti. Ali, svaki govor o Bogu, tvrdi Steiner, uvijek je i govor o nama samima i stoga je umjetnost (pri čemu naglašava vrijednost plesa kao posebnog vida umijeća), u smislu apofatične teologije »najbliža istini«, a kao kanski primjer navodi stvaralaštvo Samuela Becketta.

I što na kraju reći o ovom velikom, opsesivnom odgonetaču tajni jezika i čitanja; nakon silnih knjiga, napisanih tekstova i (raz)govora Steiner se očividno zamorio i odlučio je napustiti ovaj »naš« svijet, ali čini se ne zauvijek. Radoznao, kakvim ga je Bog stvorio, možda i ne želeći to, otišao je u raj, ali mogu pretpostaviti kako će mu tamo biti nasmrtno dosadno i ne bih se čudio da nam se opet javi, ili barem da čitajući njegove knjige iznova »čujemo« njegov glas, pomalo podsmješljiv, ironičan, ali uvijek blag (vidi Steinerove istupe u dokumentarnoj TV-seriji »Uporno i očajnički« Wima Kayzera iz 1989. u kojoj su uz njega sudjelovali G. Konrad, J. Semprun i G. G. Marquez, a koja je bila prikazana i na Hrvatskoj televiziji), gdje nas podsjeća: ako i kada zalutamo, slobodno možemo potražiti pomoć i posegnuti za njegovim tekstovima. Uputno je koliko će nam pomoći, možda će nam ipak naznačiti pravi put, ali jedno je sigurno, olakšati će nam tegobe lutanja i traženje učiniti podnošljivim, čak nas možda u pojedinim trenucima učiniti i sretnim. Ili, kako kaže u završnoj rečenici svoje prvoobjavljene knjige o Tolstoju i Dostojevskom: »C' est un grand ouvrier de miracles que l' esprit humain« (»Ljudski je duh veliki čudotvorac«).

Jaroslav PECNIK

KNJIGE Moderna vremena

www.mvinfo.hr

RACHEL KUSHNER: »MARS ROOM«, NAKLADA OCEANMORE

Rachel Kushner (1968.) američka je književnica srednje generacije, Franzenova učenica koja je već sa svoja dva romana (»Telex from Cuba«, 2008. i »Bacači plamena«, 2013.) bila finalistica prestižne nagrade National Book Award za prozu, ali i na listi bestselera New York Timesa. Njezin treći roman »Mars Room« (hrvatski prijevod potpisuju Maja Winkler i Damir Biličić) našao se 2018. u finalu nagrade Mann Booker Prize, bio je pobjednik francuske nagrade Medicis Etranger, a do danas je preveden na 25 jezika. »Mars Room« je striptiz-bar u San Franciscu u kojem glavna junakinja, vrlo mlada Romy, samohrana majka dječaka, plešući u krilima klijenata zarađuje za život. No striptiz-bar je samo polazište prema nizu nesretnih događaja koji naposljetku Romy dovode u zatvor na izdržavanje dvostruke cjeloživotne kazne zbog umorstva. Kakav je život u zatvoru, tko su i kakve su zatvorenice, kakva su njihova nedjela, kakvi su njihovi međusobni odnosi, odnosi s propalim obiteljima, djecom,ateljima, odnosi zatvorskih zaposlenika sa štičenicama, kakav je američki sustav? Sva se ta pitanja otvaraju u vješto napisanom romanu »Mars Room«, koji neumoljivo svjedoči o današnjoj Americi.

ANDRIJA ŠKARE: »DVA PRSTA IZNAD GLEŽNJA«, HENA COM

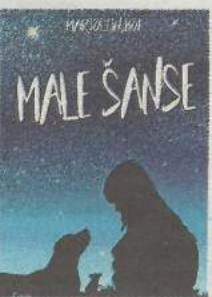
Andrija Škare (Zagreb, 1981.) više od desetljeća radio je na Hrvatskoj televiziji kao novinar, scenarist, urednik i voditelj. Pisao je za brojne časopise i portale, organizirao je koncerte, književne večeri i soareje opće prakse... i dio svog iskustva medija ugrađuje i u svoje knjige, mahom generacijski intonirane. Dva prsta iznad Monikinog gležnja nalazi se neobična tetovaža. Nije ona toliko neobična po sadržaju, koliko po tome kako je tamo dospjela i kako ju je od tinejdžerske do odrasle dobi pratila kroz život i na njega utjecala. Ako je tetoviranje nešto poput odijevanja bez odjeće, glavna junakinja ovoga romana na pragu petnaeste godine života »odjenula« je priču s fabulom koja će svoj vrhunac doživjeti u dvadesetima, a rasplet... Andrija Škare ispričao je priču o jednom odrastanju, o mladosti koja je sazrijevala paralelno s mladom hrvatskom demokracijom boreći se sa svime što joj je stajalo na putu: s autoritetom neoliberalne politike i na izgled liberalnih roditelja, s neizlječivim bolestima koje prepolove obitelj, s odvajanjem od prijatelja koji to prestaju biti, s ljubavima koje se čine konačnima dok ih neke nove ne demantiraju, s traženjem seksualnog i svakog drugog identiteta kojim se dokazuje zrelost i samostalnost koja – ipak prebrzo dođe.

ANDRES BARBA: »BLISTAVA REPUBLIKA«, NAKLADA LJEVAK

Andres Barba (Madrid, 1975.) španjolski je pisac, jedan od najplodnijih književnih glasova svoje generacije, autor desetak romana. Njegov nagrađivani roman »Blistava republika« (preveo Dinko Telečan) dokaz je iznimnog spisateljskog umijeća u dosluhu s književnom tradicijom angloameričke i latinoameričke književnosti uz istodobno poigravanje njihovim konvencijama na tragu kronika i magičnoga realizma obojenih metafizikom i fantastikom. Roman donosi mračnu priču na tragu Conradova »Srca tame« o trideset dvoje djece nepoznatog podrijetla i jezika koja se pojave u tropskom gradu San Cristobalu i nasilnički se ponašaju prema stanovnicima. O svemu saznajemo iz kronike napisane dvadeset godina kasnije i satkane od činjenica, dokaza i glasina o prevrednovanju ideja reda, nasilja, pa i same civilizacije tijekom dječje strahovlade, sve do njihove smrti. Usporedbe s drugim umjetničkim djelima pritom se ne zaustavljaju na romanu Josepha Conrada, nego pokrivaju širok spektar: od Mariane Enriquez, Stephena Kinga, preko filmova i serija poput »Village of the Damned« i »Les Revenants«, pa do Samantha Schwebelin i Williama Goldinga.

MARJOLIJN HOF: »MALE ŠANSE«, LECTOR

Marjolijn Hof rođena je 1956. u Amsterdamu, diplomirala je bibliotekarstvo i pohađala školu kreativnog pisanja, gotovo dvadeset godina radila je kao knjižničarka, a od 1999. godine posve se posvetila pisanju. Debitirala je romanom za djecu »Najljepši cvijet u četvrti« (1999.), a do danas je objavila dvadesetak knjiga za djecu i mlade. Piše drame i poeziju, dobitnica je mnogih književnih nagrada i jedna od najuspješnijih nizozemskih međunarodno priznatih autorica za djecu. Roman »Male šanse« nagrađen je trima nagradama, preveden na trinaest jezika (hrvatski prijevod potpisuje Gioia-Ana Ulrich Knežević) i prema njemu je 2011. godine snimljen nagrađivani film u režiji Nicole van Kilsdonk. Riječ je o duhovitom, potresnom i dirljivom djelu. Otac devetogodišnje djevojčice Kike, liječnik bez granica, nestaje u ratnom vrtlogu u dalekoj zemlji, a uplašena Kika na neobičan način nastoji utjecati na sretan ishod potrage za ocem. Ona smatra kako bi žrtva kućnog ljubimca mogla povećati izgleda da njezin otac bude pronađen živ. Kika, naime, ne poznaje nikoga tko je istodobno ostao bez kućnog ljubimca i bez oca.

Više informacija o novim knjigama potražite na www.mvinfo.hr

